

SESSIÓ CIENTÍFICA DE 2 D'OCTUBRE DE 1919

Presidència del Rvnd. P. Joaquim M.ª de Barnola, S. J.,
President

Es oberta la sessió a les 18'14, assistint-hi els membres i socis senyors P. Barnola, Bataller, Bofill i Poch, Broquetas, Bataller, Codina, Faura, Mas de Xaxars, Maluquer (Joaquím), Sagarra, Vilaseca, Zariquiey i Sr. Martínez de la Escalera, de la R. Soc. Esp. de H. N.

Adhesió.—El senyor President, després de celebrar la presència del distingit entomòlec, senyor de la Escalera, hoste entre nosaltres uns pocs jorns, de retorn d'un viatge d'exploració en nostres possessions a l'Àfrica, dóna lectura al document insertat per varies societats, de que va tenir coneixement poc després de la sessió de juny, raó per la que encara no se'n havia fet esment entre nosaltres, i que proposa a la aprovació dels assistents. Diu així: «Los abajo firmados, como hombres consagrados a la ciencia, creen un deber afirmar ante el mundo (máxime cuando entre países enemigos se han cruzado ya algunas manifestaciones particulares del mismo espíritu), que consideran como necesidades de la civilización:

»1.º El inmediato restablecimiento de las relaciones científicas internacionales entre todos los países sin excepción, y, por lo tanto, del comercio de publicaciones y material científico.

»2.º Que ningún pueblo, y menos los que como el alemán y otros de la Europa Central han contribuido tan brillantemente al progreso científico, quede en condiciones que dificulten en ellos el ulterior desarrollo de las ciencias y su benéfica influencia científica en el exterior.

»3.º Que todos los hombres de ciencia del mundo trabajen por volver a superponer el sentido internacional de la ciencia a los odios creados por la política.

»Invitamos a toda la Prensa, y muy especialmente a las publicaciones científicas, a reproducir este manifiesto.

»España, 28 de mayo de 1919...»

Ve un llarg seguit de firmes notables, entre las quals llegeix les dels principals naturalistes espanyols, alguns d'ells socis de la Institució.

Per completa unanimitat, vist lo raonable del manifest, i per a favorir el intercanvi de tots els homes de ciència, que no té fites, és acordada l'adhesió de nostra Societat.

Una falguera nova.—El P. Barnola presenta uns exemplars d'una falguera recollida per ell en un forat a la part més alta de la cova del Congost de Ribes del Fresser, que tenint els caràcters d'*Asplenium*, no es pot referir a cap de les espècies conegudes que es descriuen en les obres clàssiques de Filicínies. Espera tenir llista la descripció per a el Butlletí pròxim. Parla també d'altres troballes curioses, qual comunicació serva per a més endavant.

Una nova espècie d'equinit del Triàssic de la província de Tarragona.—Els nostres consocis En Salvador Vilaseca i Mr. Bataller, comunica Mn. Faura, han descobert nous jaciments del triàssic mig i superior, i amb

ells una espècie d'equinit en Mas Monet, entre Coll de Jou i Pradip; i un altre exemplar al S. de Capsanes, que el paleontòleg Jules Lambert ens ha dedicat: el *Anaulocidaris Faurai* Lambert (n. sp.) molt interessant, per tractar-se d'un gènere dels *Cidaris* del Triàssic, sumament escàs.

Estudi del Mesembrianthemum Acinaciforme.—El President dóna compte d'un treball del Dr. Müller de Flix, sobre un estudi químic de dita Ficoïdia, i llurs aplicacions econòmiques.

Descobriments d'una cova prehistòrica i altres recerques pels voltants de Prades.—El soci En Salvador Vilaseca exposa el contingut d'un treball, resum notable de les exploracions del passat istiu, i mostra precioses fotografies i objectes de sílex, terrissa, etc., qual conjunt eixampla considerablement els coneixements prehistòrics i espeleològics de la regió tarragonina.

Noves formes de Lepidopters.—Les fa conèixer el senyor Sagarra en exemplars caçats en les darreres recol·leccions fetes amb el Dr. Weiss.

Per a la Zoospeleologia.—El senyor Zariquiey narra el resultat d'exploracions espeleològiques a les coves de Cadaqués i de Santa Creu d'Olorde, presentant qualques exemplars notables, particularment de *Quernetos*.

Zooecidia nova per a Catalunya.—El senyor Codina fa circular unes curioses zooecidies o agalles de *cornicabra* (*Pistacia terebinthus*) en forma de corn, fetes pel *Pemphigus cornicularius* Pass., i en semiluni pel *P. semilunarius* Pass. (APHIDAE, PEMPHIGINI) manifestant que li feren trameses al Museu de Ciències Naturals pel membre corresponent i distingit naturalista En Amador Romaní amb la indicació de que procedien de «junt a l'entrada de la cova prehistòrica del Cucala (Romaní, 1911), partida de la Rovira, terme de la Pobla de Claramunt, prop de Capellades». El *semilunarius* trobat en 5-XI-19, i el *cornicularius* el 12-XI-9. Revisada la nostra bibliografia, apareix el *cornicularius* citat sobre la mata (*Pistacia lentiscus*) a Vallvidrera en el nostre Butlletí (1); no així el *semilunarius*, que serà probablement nou per a la nostra regió.

Mol·luscos terrestres i d'aigua dolça de la regió de Tortosa.—Treball presentat pel membre senyor Bofill i Poch, fet amb la col·laboració del Dr. Haas, força interessant per tractar-se d'una regió, d'on són molt escasses les dades que es tenen de la seva fauna malacològica.

Nova localitat de Molge Aspera.—Diu el P. Barnola haver recollit un exemplar de l'urodel *Molge aspera*. en el barranc que devalla per la part ponentina de Caralps.

Recull espeleològic-històric.—Nota comunicada pel soci senyor Antoni Nogués de Tarragona sobre l'anomenada «Cova del Rei».

Un Scotodipnus (Col. Car.) nou de Rocallaura (Ll.).—El senyor Zariquiey manifesta que ha rebut del senyor Mas de Xaxars un *Scotodipnus* procedent de les seves recol·leccions de Rocallaura, i que resulta nou per a la ciència; el ha anomenat *Sc. Xaxarsi*, n. sp.

Tres nous afloraments d'ofites.—El Dr. Faura i Mn. Bataller comuniquen haver reconegut tres nous afloraments d'ofites diferents en els estrats

(1) D. Ventalló. Notes Cecidiològiques. But. Ins. Cat. d'Hist. Nat., 1912, n.º 9, pàg. 164.

secundaris corresponents al triàssic superior, pis keuper, en les estribacions de la serra de Cardó, província de Tarragona, comarca de Tortosa: un dels jaciments es presenta estratificat en les margues, éssent la roca de textura compacta, negra, no distingint-se els elements constitutius: les altres són varietats cristal·lines, de tons verd-cendrosos, observant-se a simple vista els elements integrants, abundant en ells la pirita.

Apunts per a la flora tarragonina.—Resultat de repetides herboritzacions verificades d'ençà molts anys, és un recull de 400 espècies dels voltants de l'antiga Tarraco, classificades pel soci En Antoni Nogués, amb indicació de nombrosos noms vulgars.

El mateix senyor escriu les dades curioses que segueixen sobre *Pancreatium maritimum* L. (lliri marí), *Narcissus juncifolius* L., i *N. serotinus* L. (jonquillo blanc). El *N. juncifolius* sempre l'ha trobat en els indrets penonins de les muntanyes, amb la particularitat de que si algú ha tractat de rebassar la cresta llur, a la primera llevantada li ha costat la vida. El *N. serotinus* el té recollit en els prats de la costa sempre exposat a orient, o sia de cara a sol ixent. Del *P. maritimum*, per la presència de poques mates, que fins ara n'havia recollit en la platja de la Rabassada, no podia fer la afirmació categòrica que avui pot establir davant de la troballa d'un aixam del dit lliri marí, en la diada del natallie de la sempre Verge Maria, ja que tots es trobaven com dibuixats en la seva plantació seguint els llocs que tenien més exposició al mig-jorn. Demés ha pogut observar que el *N. juncifolius* és planta, encara que migrada, molt abundant; el *serotinus* és planta migrada i escassa, i el *P. maritimum* és planta frondosa, i encara que no més sigui en l'indret de la «Punta de la Creueta», hi és tan abundant, que allò talment és un veritable parterre de més de cents metres quadrats. Si hom volgués marcar l'orientació de les dites Amaryl. lácies Narcisies, es tindrien que traçar els punts cardinals i situar oposats en la línia E. O. els *Narc. serotinus* i *juncifolius* respectivament, i, en la perpendicular, part S., el *Pancreatium*.

El senyor President manifesta referentment a aquestes afirmacions, que havent tingut ocasió de visitar aquelles platges els primers jorns del mes, trobà encara en plena floració el *N. serotinus*, d'embaumadora flaire cap al tard, i no gaire escàs; de sort que l'afirmació de nostre consoci tarragoní respecte a aquest particular, es deu entendre relativament a la gran abundor de les altres espècies.

Troballa de quarç fibrós en Santa Creu d'Olorde.—El soci Sr. Josep Broquetas presenta mostres d'aquest quarç, que hom troba en filonets lenticulars amb *marcassita* dintre una capa d'*ampelites* prop la parròquia de Santa Creu. Sa estructura és bacilar molt fina, o fibrosa, semblant al guix del qual potser és pseudomòrfic. No he pogut esbrinar, diu, si es tracta de quarç pròpiament dit, o d'alguna de ses varietats (lutecina, calcedònia, etzètera). En son contacte l'ampelita sembla més pura, tornant-se lluenta, i untuosa com gràfit veritable.

No havent-hi altres assumptes de que tractar, s'aixeca la sessió a les 19^h 45.